EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 14.7.2021.
SWD(2021) 610 final

SENSITIVE*
UNTIL ADOPTION

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS

Pavaddokuments dokumentam

priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai,

ar ko attiecībā uz darbības jomu, izpildes noteikumu vienkāršošanu, dalībvalstu 2030. gada mērķrādītāju noteikšanu un apņemšanos zemes izmantojuma, mežsaimniecības un lauksaimniecības sektorā līdz 2035. gadam kopīgi panākt klimatneitralitāti groza Regulu (ES) 2018/841 un attiecībā uz monitoringa, ziņošanas, progresa apsekošanas un izskatīšanas uzlabošanu groza Regulu (ES) 2018/1999

{COM(2021) 554 final} - {SEC(2021) 554 final} - {SWD(2021) 551 final} - {SWD(2021) 609 final}

* Distribution only on a 'Need to know' basis - Do not read or carry openly in public places. Must be stored securely and encrypted in storage and transmission. Destroy copies by shredding or secure deletion. Full handling instructions https://europa.eu/!db43PX

Kopsavilkums (maks. 2 lpp.)

Ietekmes novērtējums par Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības (ZIZIMM) regulas izskatīšanu

A. Rīcības nepieciešamība

Problēmas būtība un nozīme ES mērogā

Galvenā problēma — ir samazinājusies ZIZIMM sektora spēja absorbēt atmosfērā esošo CO_2: 2013.–2018. gadā tika zaudēta piektā daļa no sektora neto piesaistījumu apjoma. Galvenie iemesli ir koksnes ieguves palielināšanās, nepārtrauktas emisijas no organiskajām augsnēm un stimulu trūkums. Saskaņā ar Komisijas prognozēm nākamajā desmitgadē šo tendenci ir iespējams mainīt, taču pašreizējais tiesiskais regulējums nenodrošina pietiekamus stimulus. Citas problēmas ir integrēta rīcībpolitiskā satvara trūkums sinerģiju veicināšanai zemes sektorā (lauksaimniecība un ZIZIMM), sarežģīti ZIZIMM uzskaites noteikumi, kā arī monitoringa un ziņošanas sistēmu nepilnības attiecībā uz kvalitāti.

Sasniedzamie mērķi

Galvenais rīcībpolitikas mērķis ir līdz 2035. gadam panākt klimatneitralitāti zemes sektorā (t. i., līdzsvaru starp ZIZIMM un lauksaimniecības emisijām un piesaistījumiem); citi mērķi ir šādi: izveidot taisnīgu, elastīgu un integrētu rīcībpolitisko satvaru, vienkāršot īstenošanu, kā arī uzlabot monitoringu un ziņošanu.

ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība (subsidiaritāte)

Klimata pārmaiņas ir pārrobežu problēma, kuras risināšanā koordinēta ES rīcība efektīvi papildina un pastiprina valstu un vietējos pasākumus. Tā ļauj īstenot vērienīgās ES līmeņa ieceres, apzinoties dalībvalstu atšķirīgās iespējas rīkoties un sasniedzot augstāku izmaksu efektivitāti, pateicoties atbilstošām elastības iespējām starp dalībvalstīm un attiecībā uz citiem sektora tiesību aktiem (Kopīgo centienu regula (KCR)).

B. Risinājumi

Risinājumu varianti izvirzīto mērķu sasniegšanai. Vēlamais risinājums (ja ir), iemesli (ja nav)

Ir iespējami šādi risinājumi: 1. risinājums — vērienīgāks, taču vienkāršots piesaistījumu mērķrādītājs ZIZIMM sektoram katrā dalībvalstī; 2. risinājums — apvienot vienkāršotos ZIZIMM mērķrādītājus un labākus stimulus ZIZIMM piesaistījumu veicināšanai saskaņā ar KCR paredzēto elastības iespēju; 3. risinājums — veikt plānošanu un noteikt saistošus mērķrādītājus, lai zemes sektorā (ZIZIMM un lauksaimniecība) līdz 2035. gadam sasniegtu klimatneitralitāti.

Vēlamais risinājums ir vienkāršotos un vērienīgākos nacionālos ZIZIMM mērķrādītājus 2030. gadam (kā 1.2. vai 2. risinājumā atkarībā no KCR mērķrādītāju līmeņa) apvienot ar 2035. gadam izvirzīto ES mēroga klimatneitralitātes mērķi zemes sektorā. Tas ietver arī plānošanu emisiju mazināšanai zemes izmantošanas jomā, nacionālos zemes sektora mērķrādītājus 2035. gadam (tiks noteikti vēlāk) un uzlabotas monitoringa un ziņošanas prasības.

Dažādu ieinteresēto personu viedokļi. Atbalsts konkrētiem risinājumiem

Atklātajā sabiedriskajā apspriešanā respondenti (45 %, lielākoties akadēmisko aprindu pārstāvji, ES pilsoņi un NVO) priekšroku deva vērienīgākiem ZIZIMM mērķrādītājiem. Otrs atbalstītākais risinājums (40 % respondentu, lielākoties no privātā sektora) bija integrēti mērķrādītāji attiecībā uz zemes sektoru.

Publiskās iestādes uzskatīja, ka vēlamākais risinājums ir elastības iespējas pastiprināšana saskaņā ar KCR.
C. Vēlamā risinājuma ietekme
Vēlamā risinājuma (ja tāda nav, tad galveno risinājumu) ieguvumi
Vērienīgāki ZIZIMM mērķrādītāji papildus klimatneitralitātei zemes sektorā 2035. gadā nodrošinās neapšaubāmus ieguvumus videi, piem., papildu ieguvumus attiecībā uz pielāgošanos klimata pārmaiņām, bioloģisko daudzveidību un bioekonomiku, un stimulus jauniem uzņēmējdarbības modeļiem (“oglekļsaistīga lauksaimniecība”), kas rada papildu ienākumus zemes apsaimniekotājiem. Integrētā plānošana attiecībā uz zemes sektoru un uzlabotās monitoringa un ziņošanas sistēmas nodrošinās efektīvāku rīcībpolitikas veidošanu un īstenošanu.
Vēlamā risinājuma (ja tāda nav, tad galveno risinājumu) izmaksas
Saskaņā ar Komisijas modelēšanā gūto iznākumu (rīcībpolitikas scenārijs, saukts arī par scenāriju MIX) vērienīgāko ZIZIMM mērķrādītāju, kas paredzēts ietekmes novērtējumā (–310 miljoni tonnu CO_2 ekv. 2030. gadā), varētu sasniegt ar nelielu oglekļa cenu — ne vairāk kā 10 EUR par CO_2 tonnu.
Ietekme uz MVU un konkurētspēju
Šī iniciatīva tieši neietekmēs MVU zemes sektorā (t. i., nav tiešās ziņošanas prasību atsevišķu zemes apsaimniekotāju līmenī). Ierosinātie mērķrādītāji veicinās nacionālās klimata pārmaiņu mazināšanas rīcībpolitikas minētajā sektorā, un tas var ilgtermiņā uzlabot bioekonomikas nozaru konkurētspēju (piem., ilgtspējīgāks pārtikas, barības un biomasas nodrošinājums, labāka klimatnoturība).
Būtiska ietekme uz valstu budžetiem un pārvaldes iestādēm
Izpildes noteikumu vienkāršošana samazinās regulatīvo slogu. Monitoringa un ziņošanas sistēmu uzlabošana radīs zināmas izmaksas, taču arī ļaus efektīvāk izmantot jau finansētās un pieejamās datu kopas un tehnoloģijas (piem., tālizpētes) un īstenot izmakslietderīgāku lēmumu pieņemšanu. Integrēto plānošanu attiecībā uz visu zemes sektoru var veikt, balstoties uz esošajiem nacionālajiem enerģētikas un klimata plāniem un tādējādi veidojot rīcībpolitikas sinerģijas, piem., ar kopējo lauksaimniecības politiku, stratēģiju “No lauka līdz galdam”, ES Meža stratēģiju un Biodaudzveidības stratēģiju. Ietekmi uz valstu budžetiem radītu arī ZIZIMM kredītu tirdzniecība, kas nodrošinātu ieņēmumus dalībvalstīm, kuras pārsniegušas savus mērķrādītājus.
Cita būtiska ietekme
Ierosinātie mērķrādītāji atbilst dalībvalstu klimata pārmaiņu mazināšanas un oglekļa piesaistes iespējām, un tiem būtu jānodrošina taisnīgs ieguvumu un īstenoto centienu sadalījums.
Proporcionalitāte
Tiek uzskatīts, ka vēlamais risinājums ir proporcionāls iniciatīvas “Gatavi mērķrādītājam 55 %” vērienīgajām klimatiskajām iecerēm un 2050. gada klimatneitralitātes mērķim.
D. Turpmākā rīcība
Rīcībpolitikas izskatīšanas termiņš

Tiesību aktos tiks paredzēta regulāra izskatīšana. Tā tiks saskaņota ar citu tiesību aktu (piem., ierosinātās KCR) izskatīšanu.